

LsN Lauri Koskentausta

LsN Tanja Innanen

Lisäselvitys

27.2.2024

## Ulkoasiainvaliokunnalle

**Täydennys oikeusministeriön lausuntoon esityksestä HE 90/2023 vp (Hallituksen esitys eduskunnalle Pohjois-Atlantin sopimuksen sopimuspuolten välillä niiden joukkojen asemasta tehdyn sopimuksen sekä Pohjois-Atlantin sopimuksen mukaisesti perustettujen kansainvälisten sotilasesikuntien asemasta tehdyn pöytäkirjan hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi ja niihin liittyviksi laeiksi)**

Ulkoasianvaliokunnan kuulemisessa 27.2.2024 nousi esille kysymys siitä, että miksi voimaansaattamislaisissa ei ole ehdotettu rajoitettavaksi valtakunnansyyttäjän harkintavaltaa tuomiovallan käyttämisen osalta. Oikeusministeriön täydennys lausuntoon kysymyksen osalta:

Esityksen valmistelun aikana on arvioitu kysymystä siitä, missä määrin asiasta on tarpeen säätää. Valtakunnansyyttäjän harkintavaltaa ohjaavien arviointiperusteiden nostaminen lain tasolle olisi edellyttänyt perusteellista selvitystä ja harkintaa siitä, mitä kaikkia nämä perusteet ovat. Koska kyse on täysin uudesta kansainvälisestä soveltamistilanteesta, kattavaa arviota on ollut mahdoton laatia. Arviointiperusteiden nostaminen lain tasolle olisi aiheuttanut riskin siitä, että sääntelyn ulkopuolelle jää jotain, jota ei ole voitu ennakoida. Tämä voisi aiheuttaa käytännössä merkittäviä ongelmia ja kyse on yksittäisen rikosasian osalta keskeisestä päätöksenteosta. Avoimen esimerkkiluettelon tai hyvin yleisluontoisten arviointiperusteiden ottaminen lakiin ei toisi säännöksen soveltamiseen juurikaan lisäarvoa ja myös sen osalta olisi riski siitä, että sääntelyä ei pystyittäisi muotoilemaan tarkoituksenmukaisella tavalla. Se, että perusteet on esitetty sisällytettäväksi esimerkeiksi perusteluihin, mahdollistaa tarkoituksenmukaisen päätöksenteon uudessa sovellettavaksi tulevassa tilanteessa, johon voi liittyä muun ohella erilaisia ennakoimattomia Naton jäsenvaltioiden suhteisiin liittyviä ulottuvuuksia.

Ehdotettu säännös sisällöllisesti rinnastuu rikoslain 1 luvun 12 §:ään valtakunnansyyttäjän syytemääräyksestä, joka on pykälässä mainituissa tilanteissa edellytyksenä rikosten tutkimiselle Suomessa. Myöskään kyseisessä säännöksessä ei ole mainittu arviointiperusteita, joiden nojalla päätös syytemääräyksestä tehdään.

Kyseessä olisi todennäköisesti käytännössä harvoin ajankohtaistuva tilanne. Säännöstä tulisi soveltamaan vain valtakunnansyyttäjä, eikä laaja joukko lainsoveltajia. Valtakunnansyyttäjän toimisto on osallistunut valmisteluun, siltä on pyydetty lausuntoa, eikä sillä ole ollut huomautettavaa ehdotukseen.

Näistä syistä oikeusministeriö pitää edelleen valittua sääntelymallia perusteltuna.

### Postiosoite Postadress

Oikeusministeriö  
PL 25  
FI-00023 Valtioneuvosto  
Finland

### Käyntiosoite Besöksadress

Eteläesplanadi 10  
00130 Helsinki  
Finland

### Puhelin Telefon

0295 16001  
Internat.  
+358 295 16001

### Faksi Fax

09 160 67730  
Internat.  
+358 9 160 67730

### S-posti, internet E-post, internet

kirjaamo.om@gov.fi  
www.oikeusministerio.fi  
www.justitieministeriet.fi